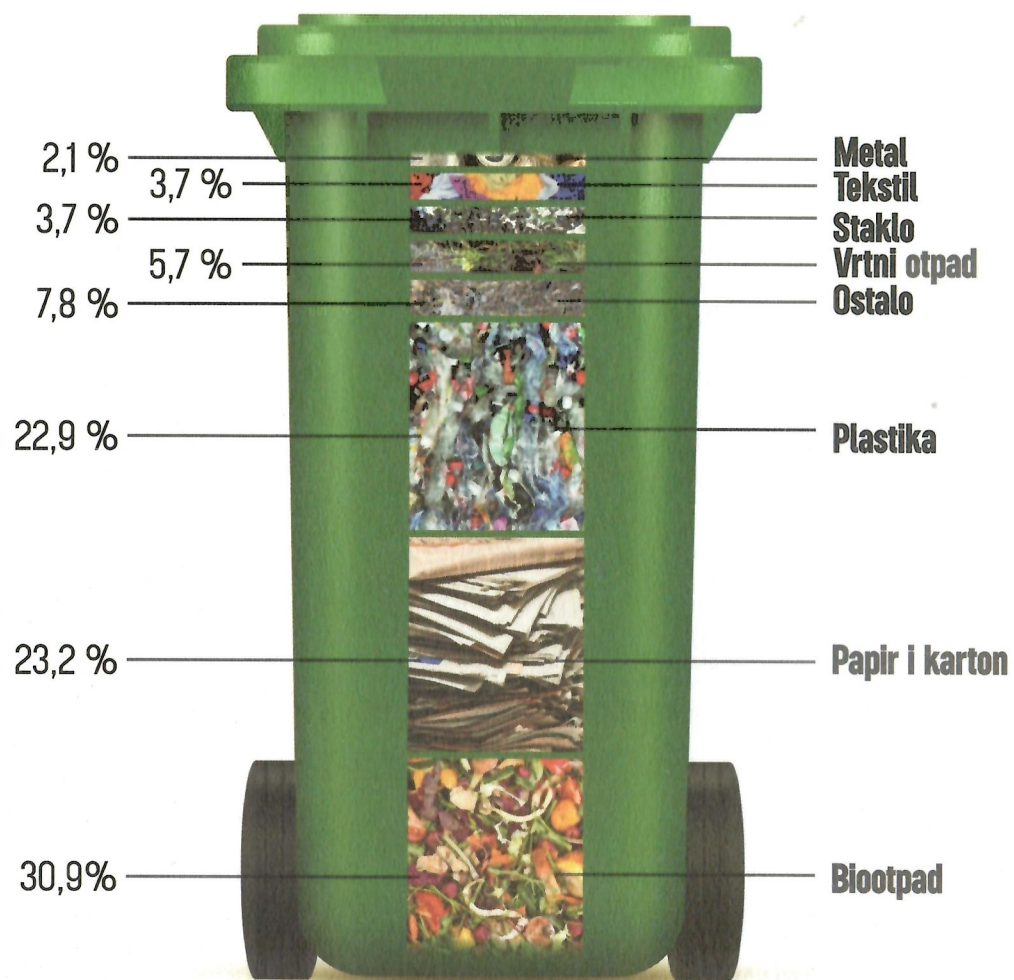

PAMETNO RAZVRSTAJ OTPAD

INFORMATIVNA BROŠURA ZA KUĆANSTVA
O GOSPODARENJU OTPADOM

Sastav prosječnog spremnika za otpad iz kućanstva

Izvor: HAOP

Odvoji umjesto da odbaciš!

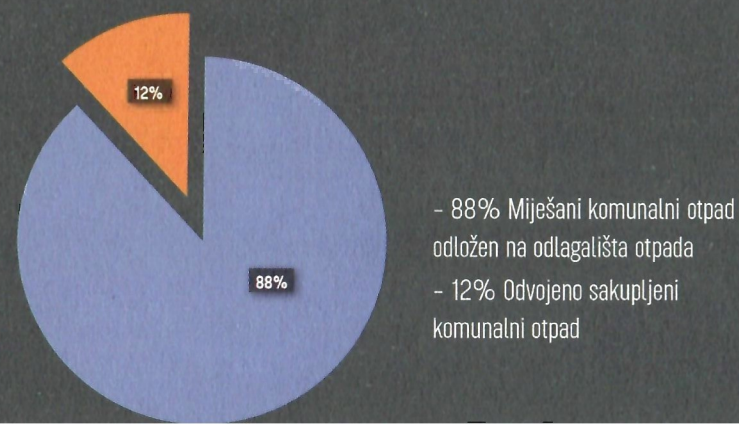
Tijekom 2021.g. u Vukovarsko-srijemskoj županiji proizvedeno je prosječno 353 kg komunalnog otpada po stanovniku.

Udio miješanog komunalnog otpada koji je odložen na odlagališta otpada iznosi 88% ili 311 kg/stanovniku, dok je odvojeno prikupljeno svega 12% otpada ili 42 kg/stanovniku.

U prosjeku to znači da je svaki stanovnik u godinu dana odbacio otpada u količini četiri puta većoj od vlastite težine.

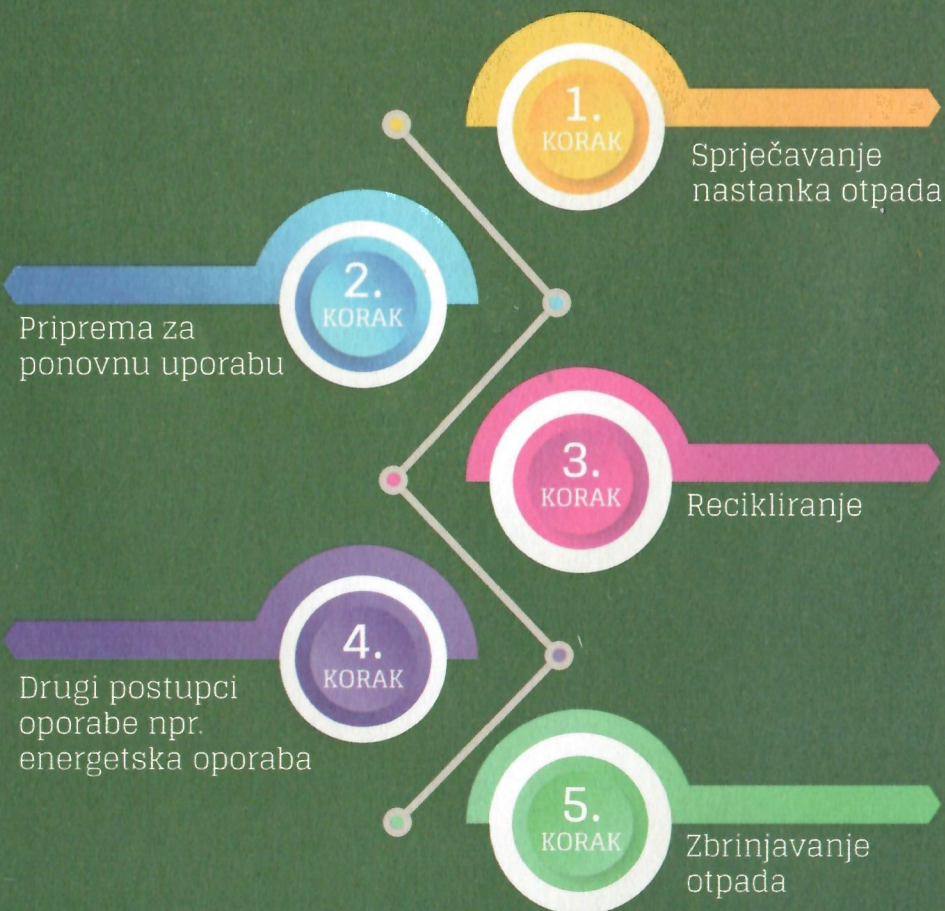
Ukupno proizvedeni komunalni otpad

Red prvenstva gospodarenja otpadom

Živimo u vremenu kada prirodne sirovine postaju sve skuplje i nedostupnije. S druge strane ogromne količine tih istih sirovina odbacujemo kao otpad umjesto da ih izdvojimo iz otpada i ponovno iskoristimo.

Promjenom ponašanja dio prirodnih sirovina dobivenih iz okoliša zamjenjujemo sirovinama izdvojenim iz otpada. Tako smanjujemo troškove za sirovine, štedimo energiju, izbjegavamo negativan utjecaj otpada na okoliš i zdravlje i osiguravamo bolju budućnost za buduće generacije.

Sprječavanje nastanka otpada

Najbolji način gospodarenja otpadom je sprječavanje da otpad uopće nastane. Sprječavanje nastanka otpada može se postići na različite načine:

- Planskom kupnjom namirnica
- Kupnjom proizvoda u većim ambalažnim pakiranjima
- Izbjegavanjem upotrebe jednokratnih proizvoda (plastične vrećice, baterije, plastični pribor za jelo i piće, britvice i sl.)
- Kupnjom proizvoda u rinfuzi umjesto u pojedinačnim pakiranjima

Recikliranje

Recikliranje je svaki postupak oporabe, uključujući ponovnu preradu organskog materijala, kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za nasipavanje. Izdvajanjem otpada na mjestu nastanka i njegovim pravilnim odvajanjem u odgovarajuće spremnike osiguravamo sirovine za reciklažu (staklo, plastika, papir, metal).

Tako smanjujemo troškove odvoza miješanog komunalnog otpada koji se naplaćuje po broju pražnjenja spremnika. Rjeđim pražnjenjem spremnika plaćamo manje za odvoz miješanog komunalnog otpada i tako štedimo.

Papir

U spremnike za otpadni papir možemo odložiti: novine, časopise, reklamne prospekte, uredski papir, papirnatu vrećicu, kataloge, bilježnice, knjige, karton, kartonsku ambalažu, kartonske kutije za jaja, kuverte i sl.

U spremnike za otpadni papir ne smijemo odlagati: višeslojnu (tetrapak) ambalažu, iskorištene maramice i prljave papirnatu ubrusu, fotografije i foto papir, zauljeni i prljavi papir, plastificirane etikete, pelene, plastificirani papir, indigo papir i sl..

Za proizvodnju:

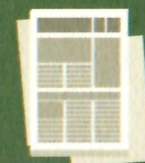
1 tona novog papira

- 24 stabla,
- 200 000 litara vode,
- 4.600 kWh energije

1 tona recikliranog papira

- 0 stabla,
- 160 litara vode,
- 2.400 kWh energije

Jedan list papira moguće je reciklirati četiri do šest puta!

Plastika i metal

U spremnike za otpadnu plastiku **možemo odložiti**: ambalažu od deterdženata, prehrambenih i kozmetičkih proizvoda, nepovratne plastične boce, čaše od jogurta, plastične vrećice, folije, plastični pribor za jelo i piće i sl.

U spremnik s odpadnom plastikom može se odložiti i višeslojna (tetrapak) ambalaža, čelične i aluminijske limenke od pića, konzerve od hrane, metalne poklopce, i sl.

U spremnik za otpadnu plastiku **ne možemo odložiti:**
ambalažu s ostacima boja i lakova, ambalažu od kemikalija i
zapaljivih tvari, boce i limenke od zapaljivih i eksplozivnih tvari,
boce i limenke pod pritiskom.

Recikliranjem PET ambalaže štedimo **84% energije** potrebne za izradu te iste ambalaže iz sirovina.

Recikliranjem plastičnih boca nastaje sirovina koja se može koristiti za proizvodnju odjeće, vreća za spavanje, igračka i različitoga uredskog materijala.

Recikliranjem proizvoda od aluminija i čelika štedimo do **95 % energije** potrebne za proizvodnju novih proizvoda iz sirovina.

Aluminij i čelik recikliranjem ne gube svoja karakteristična svojstva. Bez obzira na to koliko se puta recikliraju, ostaju jaki i izdržljivi.

Staklo

Otpadno staklo iz kućanstva može se predati na kućnom pragu ili se može odložiti na spremnicima za otpadno staklo na zelenim otocima ili u reciklažnom dvorištu.

U spremnik za otpadno staklo **možemo odložiti**: boce i staklenke bez čepova i drugih dijelova od plastike i metala, staklene čaše.

U spremnik za otpadno staklo **ne možemo odložiti**: prozorsko, medicinsko i automobilsko staklo, ambalaža od kemikalija i zapaljivih tvari, kristal, ogledala, porculan, keramika, sijalice i fluorescentne svjetiljke.

Staklo se može beskonačno reciklirati i ponovno koristiti!

Recikliranjem stakla štedimo prirodne sirovine!

Upotrebom tone starog stakla uštedjeli smo 700 kg pijeska, 200 kg kalcita i 200 kg sode te čak 30 tona nafte!

Ako u proizvodnji koristimo stare staklene boce i posude, kilogram stakla proizvest ćemo s 20 litara manje vode i 1,4 kW manje električne energije, a emisija stakleničkih plinova bit će manja za 25 %!

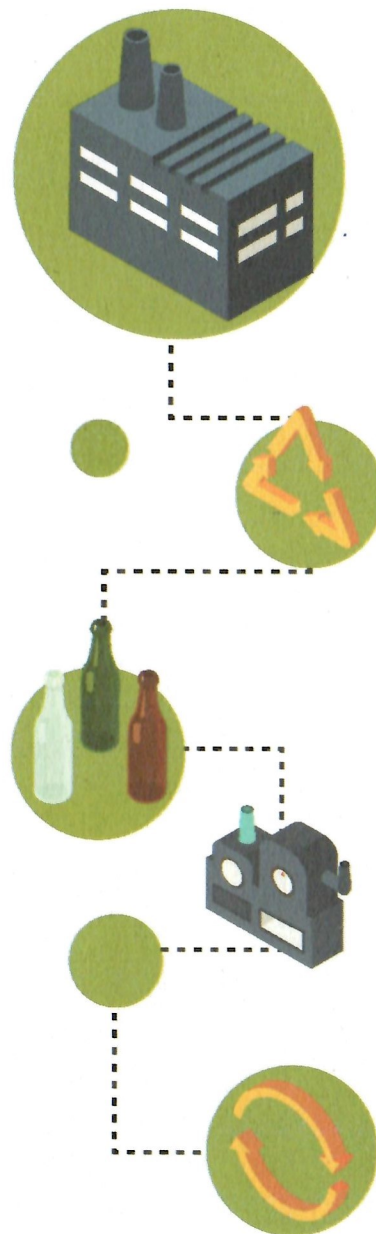

Povratna ambalaža

Kroz sustav povratne naknade moguće je u trgovine vratiti otpadnu ambalažu od pića i mliječnih proizvoda načinjenu od plastike, stakla ili metala.

Povratnu ambalažu moguće je prepoznati po oznaci za povratnu ambalažu koja mora biti otisnuta na ambalaži. Za svaki komad takve ambalaže korisnik će dobiti **propisanu novčanu naknadu**.

Zaprimanje ambalaže u sustavu povratne naknade mora organizirati svaka trgovina koja prodaje pića, a čija je površina veća od 200 m².

Biootpad

Biootpad je biološki razgradivi otpad iz vrtova i parkova te hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana i sl.

Biootpad se može kompostirati u vlastitom dvorištu ili predati u sklopu javne usluge prikupljanja komunalnog otpada.

Kompost je produkt biološke razgradnje biootpada koji služi kao koristan dodatak tlu. Za okoliš je kompostiranje najpovoljniji način postupanja s biootpadom.

Kompost kao dodatak tlu hrani biljke i pogoduje rastu biljaka, osigurava prozračnost tla, zadržava vodu te stvara uvjete za život organizama u tlu.

Čak 35 % ukupnog kućnog otpada čini organski otpad koji je pogodan za kompostiranje.

ŠTO KOMPOSTIRATI?

Ostatke od voća i povrća, ljuške od jaja, listove salate, ljuške od krumpira, lišće, suho granje, uvelo cvijeće, otpalo voće, talog od kave, vrećice od čaja, piljevinu, koru drveta, slamu..

ŠTO NE KOMPOSTIRATI?

Kuhane, tekuće ostatke hrane, ostatke mesa i ribe, pepeo, novinski papir i časopise u boji, ulje, mast, obojeno i lakirano drvo, mliječne proizvode, prerađevine..

Najkvalitetniji kompost sadrži jednaku količinu zelenog otpada (bogatog dušikom) i smeđeg otpada (bogatog ugljikom), koju ravnomjerno umješavamo u kompostnu hrpu.

Zeleni otpad čine: sirovi ostaci voća i povrća, pokošena trava i korov, drveni pepeo, uvelo cvijeće, ljuške jaja, fekalije peradi, vrećice čaja, kava...

Smeđi otpad čine: suho lišće i grančice, piljevina, slama, ljuške mahunarki i orašastih plodova...

Najpogodnije mjesto za slaganje kompostne hrpe je sjenovito mjesto koje je u direktnom doticaju s tlom, kako bi mikroorganizmi

iz tla mogli neometano prelaziti u kompostnu hrpu i razgrađivati ju.

Kako biste osigurali prozračnost u kompostnoj hrpi, na dno kompostne hrpe najprije se stave neusitnjene grančice. Potom se kompostni zeleni i smeđi materijal dodaje ravnomjerno u kompostnu hrpu, kako bi se osigurala najpovoljnija vlažnost i toplina kompostne hrpe.

Kompostnu hrpu treba povremeno preokretati te provjeravati vlažnost. Kompost ne smije biti prevlažan, ali ni presuh. Ako je prevlažan, potrebno je dodati više smeđeg otpada koji će upiti vlagu, a ako je pak presuh, dodajte zeleni otpad ili kompostnu hrpu pošpricajte vodom. Kompost je gotov nakon 6-9 mjeseci kada postane smeđe boje, rastresit i kada ima miris šumskog tla. Ako su u kompostu zaostali veći ostaci koji se nisu razgradili, potrebno je prosijati kompost prije uporabe, a ostatke vratiti u kompostnu hrpu da dozru.

Glomazni otpad

Krupni ili glomazni otpad su svi predmeti koje je zbog veličine nemoguće prikupljati skupa s miješanim komunalnim otpadom. U sklopu javne usluge prikupljanja komunalnog otpada, davatelj javne usluge je obavezan korisnicima najmanje jednom godišnje osigurati odvoz krupnog otpada.

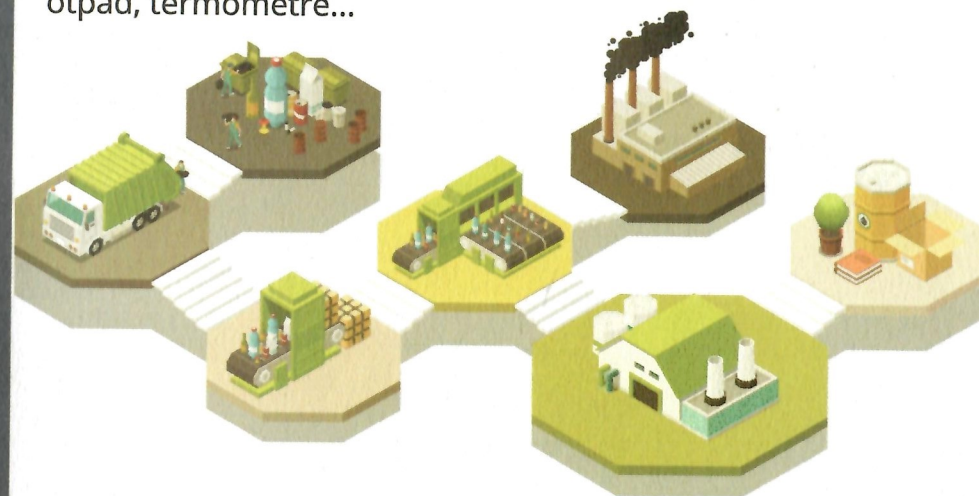
Osim na kućnom pragu, besplatna predaja glomaznog otpada korisnicima treba biti omogućena i putem reciklažnog dvorišta ili mobilnog reciklažnog dvorišta.

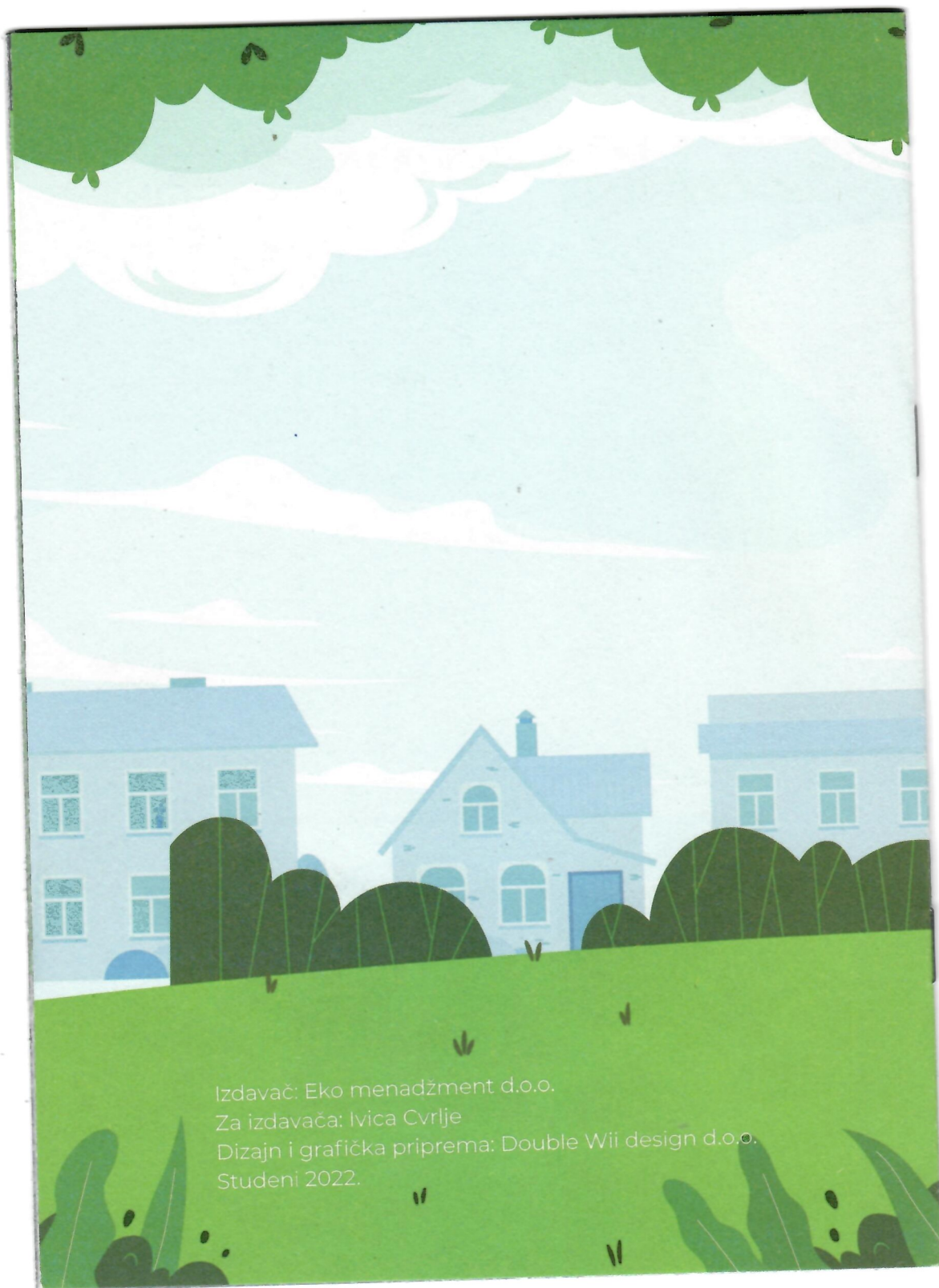
Velik dio glomaznog otpada može se reciklirati i tako iskorištavamo vrijedne sirovine i štitimo okoliš!

Reciklažno dvorište

Korisnicima javne usluge sakupljanja komunalnog otpada treba biti omogućena usluga predaje otpada bez naknade na prostoru reciklažnog dvorišta ili ista mora osigurana putem mobilnog reciklažnog dvorišta. Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina opasnog komunalnog otpada, reciklabilnog komunalnog otpada i drugih propisanih vrsta otpada. Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je bez naknade zaprimiti komunalni otpad koji je nastao kod korisnika usluge razvrstanog u kategoriju kućanstvo na odgovarajućem području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno to reciklažno dvorište. Na prostoru reciklažnog dvorišta korisnici bez naknade mogu predati sljedeće vrste otpada: opasni komunalni otpad, otpadni papir, drvo, metal, staklo, plastika, tekstil i krupni (glomazni) otpad, jestiva ulja i masti, boje, deterdžente, lijekove, baterije i akumulatore, električnu i elektroničku opremu, građevni otpad, termometre...

Izdavač: Eko menadžment d.o.o.
Za izdavača: Ivica Cvrnje
Dizajn i grafička priprema: Double Wii design d.o.o.
Studen 2022.